

Zpravodaj

**Východočeské pobočky
České společnosti ornitologické
při Východočeském muzeu v Pardubicích**

- Úvodem
- Pozvánka na VVT Podorličí 2014
- Příprava nového adresáře členů pobočky
- Současný stav internetových stránek VČP ČSO
- Osobnosti pobočkové historie
- Spolupráce pobočky s Východočeským muzeem

60
2014

ÚVODEM

Vážení kolegové a přátelé,

pár slov tentokrát hlavně na začátku práce nového výboru naší pobočky. Výboru, který vzešel z velmi lopotně poskládané kandidátky do voleb, ale přece jen výboru, který se hned od počátku odhodlaně chopil úkolů plynule na něj z dosavadní pobočkové agendy přecházejících.

Nový výbor převzal velmi náročnou agendu správních řízení (SŘ) v oblasti ochrany ptáků a jejich stanovišť. Bude pokračovat v projektu Významné ornitologické lokality (VOL) a podle možností jej bude dále rozvíjet v množství, ale hlavně v kvalitě kontaktů s jejich majiteli nebo nájemci a v aktivním podílu na jejich managementu. Pokračovat také budeme v přípravě Víkendových výzkumných táborů v pojetí více naplňujícím cíle VOL, ale také v partnerském vztahu s majiteli nebo správci dalších lokalit při výzkumu a ochraně ptáků. I nový výbor bude usilovně udržovat finanční rezervu pobočky tak, aby mohl cestou interních grantů uspokojovat především potřeby aktuálních dat nezbytných ve SŘ na ochranu ptáků. Výbor také převzal dluh v provizorně spravované a poněkud už morálně chátrající webové stránce pobočky a musí jej splatit co nejdříve.

Samozřejmou a trvalou součástí práce výboru je vydávání Panuru a Zpravodaje, aktivní podpora projektů České společnosti ornitologické, příprava členských schůzí, případně exkurzí a ovšem také nezbytná a ne malá administrativní pobočková agenda.

Pobočka v příštím roce oslaví 40 let od svého založení a výbor tak čeká velký úkol v přípravě konference Metody a výsledky výzkumů ptačích populací VI. Počínaje letošním rokem se uskuteční už čtvrté celostátní mapování hnízdního rozšíření ptáků a pro naši pobočku je už tradičně otázkou její prestiže zajistit co nejlepší obsazenost kvadrátů v Královéhradeckém a Pardubickém kraji.

V práci pobočkových výborů bylo vždy co zdokonalovat, měnit nebo doplňovat a jejich členové si toho byli více nebo méně dobře sami vědomi. Řada kritických připomínek a podnětů vždy přicházela a bude nadále přicházet i od ostatních členů pobočky nebo i od veřejnosti a je to jen dobře. Členové výboru jsou ovšem dobrovolníci a vedle povinností k jejich civilnímu povolání a rodině budou jen s obtížemi hledat prostor pro ještě větší zapojení do práce pro pobočku. Výrazné změny a rozšíření činnosti pobočky spojené s konkrétní a dílem i nudnou a nepříjemnou prací se tak budou moci uskutečnit až s růstem možností či ochoty našich členů se do této práce také aktivně zapojit.

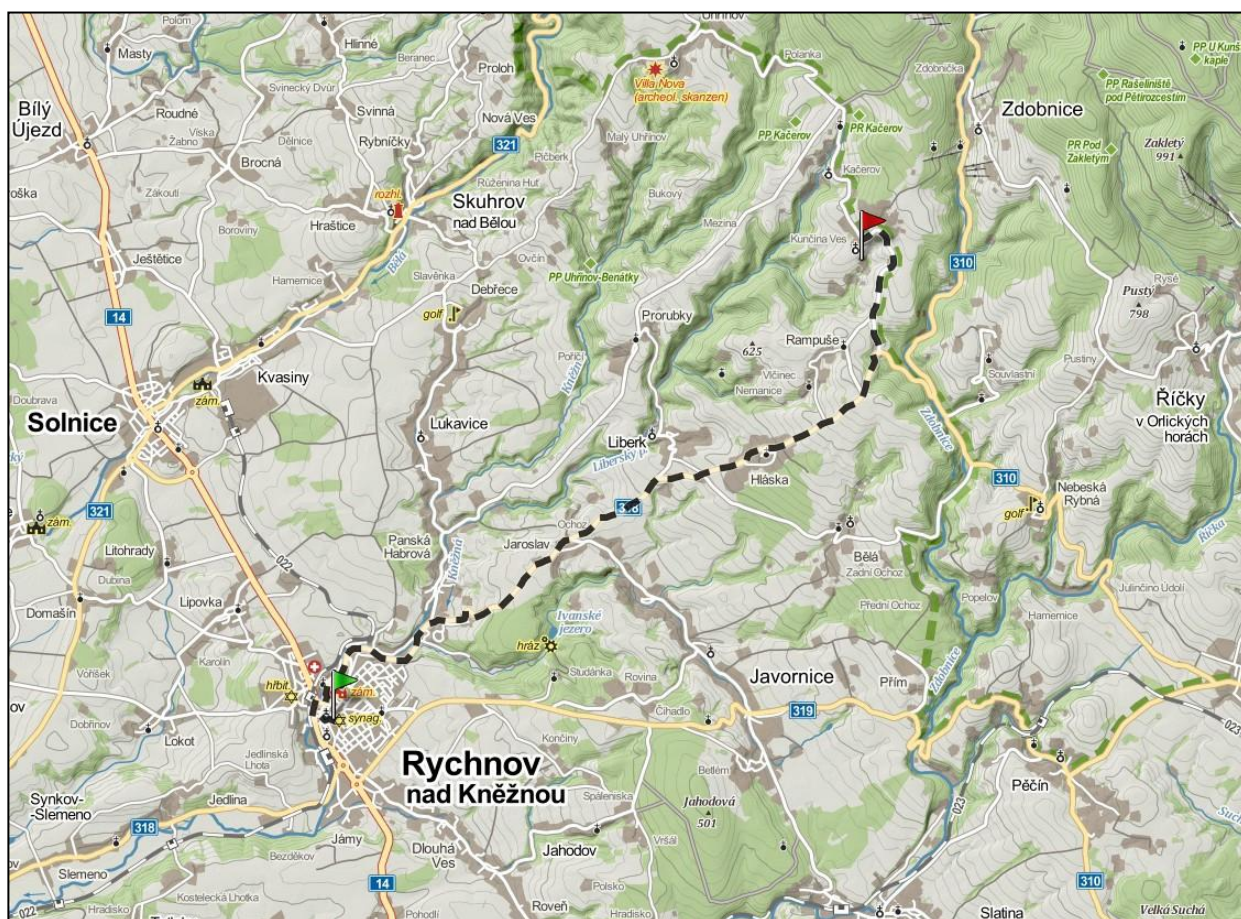
Tomáš Diviš

VÍKENDOVÝ VÝZKUMNÝ TÁBOR

Pozvánka na Víkendový výzkumný tábor Podorličí 2014

Do kouzelné krajiny pestrých lesů ve stráních nad čistými potoky, voňavých luk a pastvin, úzkých asfalek lemovaných alejemi nádherných javorů a nekaširované venkovské architektury zavítají účastníci letošního Víkendového výzkumného tábora (VVT) ve dnech 29. 5. (příjezd prvních účastníků odpoledne) až 1. 6. 2014.

Ubytování budeme v **Apartmánu Šimánkovi, Kunčina Ves 61** (viz mapka) za cenu 200 Kč za noc. Stravování nám náš hostitel neposkytne, ale velmi příjemná ubytovna je vybavena kuchyňkami pro přípravu pokrmů. Potraviny a nápoje si proto musíme přivést s sebou, ale možnost stravování a posezení budeme mít i v restauracích v okolí. Vybatve se prosím na tábor oblečením a obuví do horských terénů a proměnlivého počasí a přezůvkami na ubytovnu. **Přihlášky zasílejte** na adresu Tomáš Diviš, Olešnice 52, 549 41 Červený Kostelec, **tomas.divis@email.cz**, tel. **603 178 799 nejpozději do 25. května 2014.**

Obr. 1: Mapa cesty z Rychnova nad Kněžnou na ubytovnu VVT 2014 v Kunčině Vsi.

Krajinu a lokality jsme s manželkou navštívili 20. 4. a byli jsme velmi mile překvapeni jejich rozmanitými půvaby. Mnoho z tažných druhů ptáků samozřejmě ještě

chybělo a po všech už nepochybně přítomných jsme s cíleným úsilím nepátrali. Samozřejmě však bylo množství skřivanů polních na lukách, konipas horský a bílý, vlaštovka obecná, pěnice černošedá a pokřovní a další běžné druhy otevřené krajiny a zahrad, ale například drozd brávník, krkavec velký, holub doupeňák, datel černý či žluna šedá v lesních porostech.

Pestrost biotopů otevřené krajiny a bohatá diverzita prostředí lesů slibují pravděpodobná nebo možná setkání s mnoha dalšími druhy, jako je například čáp černý, jestřáb lesní, krahujec obecný, včelojed lesní, ostříž lesní, puštík obecný, výr velký, kulíšek nejmenší, sýc rousný, kukačka obecná, ťuhýci obecný a šedý, linduška lesní, brhlík lesní, skorec vodní, lejsek malý, lejsek černošedý, hýl obecný, dlask tlustozobý, křivka obecná a mnozí jiní.

Naším cílem bude jednak podrobný avifaunistický průzkum širší oblasti v okolí ubytovací základny a průzkum lesních majetků našeho partnera, Správy Kolowratských lesů Rychnov nad Kněžnou, kde se budeme navíc podrobněji věnovat vyhledávání dutinových druhů ptáků a registraci a značení doupných stromů s cílem jejich následné ochrany.

Přijďte přispět k doplnění poznatků o avifauně další části našeho regionu, ale i ke konkrétní ochraně zvláště chráněných dutinových druhů. Upřímně vás zveme a těšíme se na setkání.

Tomáš Diviš

SPOLKOVÉ ZPRÁVY

Nový pobočkový adresář

Výbor VČP ČSO připravuje inovovanou verzi adresáře členů naší pobočky. Proto prosíme členy, aby nám obratem nahlásili všechny změny adresy a kontaktních údajů, případně i změny jména nebo příjmení a nově nabyté tituly.

Část našich členů ještě stále musíme pobočkovými materiály obesílat klasicky poštou. Náklady na tento způsob komunikace však stále rostou a proto prosíme všechny, kteří nám ještě nesdělili svoji elektronickou adresu, aby tak učinili. Pokud sami internetové připojení nemáte, pak existuje možnost nechat si pobočkové materiály po dohodě zasílat na elektronickou adresu svých dětí nebo vnoučat. Zkuste své potomky přesvědčit a jejich e-mail nám nahlaste. Pobočkové administraci a pokladně se tak velmi uleví.

Pokud si nepřejete, aby některé z kontaktních údajů byly v adresáři uvedeny, sdělte nám to prosím. S rozšířením adresáře za hranice naší pobočky se však nepočítá.

Za výbor vám předem děkuje za pochopení Tomáš Diviš

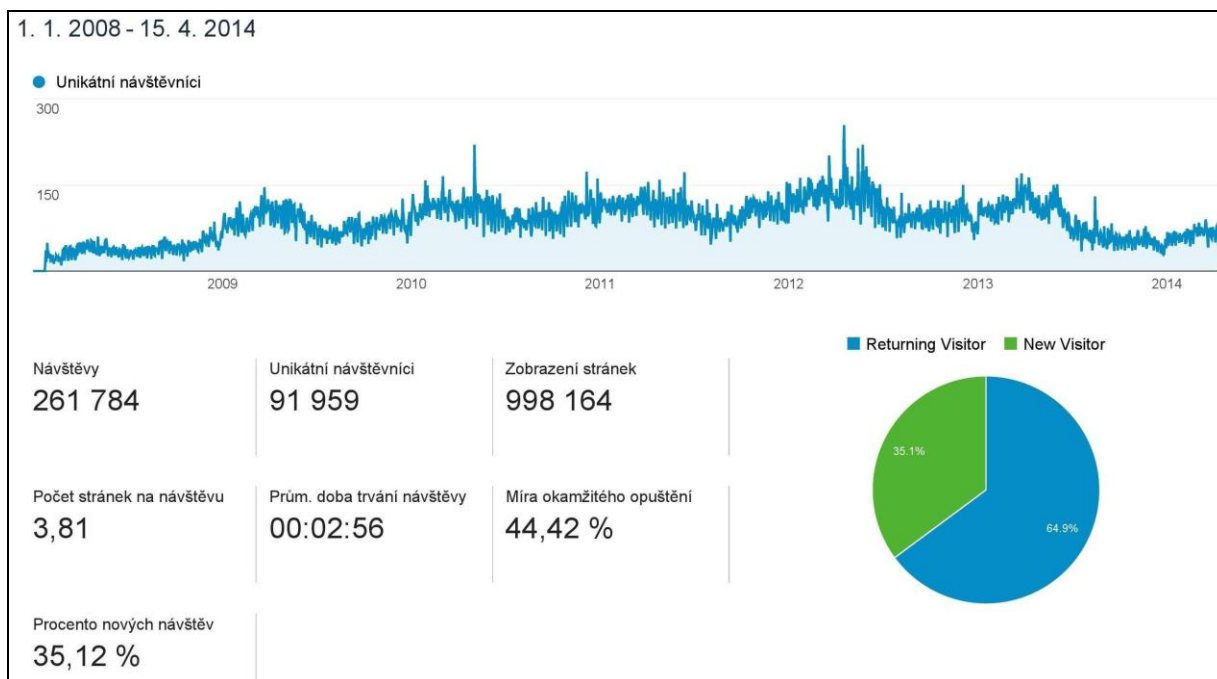
Aktuální informace k webovým stránkám VČP ČSO

Webové stránky pobočky jsou již řadu let důležitým komunikačním médiem nejen mezi pobočkovou členskou základnou, ale i s laickou veřejností. Tak jako každé webové stránky i naše pobočkové prochází svými vývojovými etapami a v současné době stojíme na dalším milníku v jejich vývoji.

Současnou snahou redakce webu i pobočkového výboru je převedení platformy stránek vytvořených v systému Joomla do publikačního systému Wordpress. K tomuto kroku nás nutí zejm. slabá antispamová a virová ochrana aktuálně používané verze systému Joomla. Mnohé z oprav jsou časově velmi náročné a ne vždy se podaří chyby zcela odstranit. Věříme, že nedostatky, jako je například doposud chybějící diakritika u některých článků, s pochopením omluvíte. Zároveň vítáme příp. upozornění na veškeré nedostatky webových stránek (současných i budoucích), které mohou být přehlednuty. V druhém sledu je změna přirozenou snahou vytvořit nové atraktivní pobočkové stránky, které reflektují současné pobočkové priority a které budou potenciálem pro obnovení důvěry a nalezení nových návštěvníků webu.

Připravme se tak na změny nejen ve vizuální podobě, ale zejm. na obsahovou stránku. Redakční nasazení, které prokázala redaktorka Světlana Vránová, nasadilo laťku tak vysoko, že ji nelze překonat – v praxi tak nemůžeme pokračovat v některých obsahových složkách a též kvantita populárních článků zřejmě nedosáhne dřívější četnosti. Současný výbor řešil otázku regionální faunistiky a považuje za možný její provoz za podmínky, že data v ní obsažená budou jednou za čas převáděna do centrální databáze Avif. Výbor nevyjádřil podporu novému webu, jehož součástí by reg.faunistika byla, redakce by tak na provoz faunistiky musela shánět peníze sama.

Z vizí, které jsou v současnosti diskutovány, bych rád upozornil na záměr rozšíření informací o časopise Panurus, kde by měla být k dispozici starší čísla převedena do formátu pdf. a přístupná ke stažení. Do budoucna se plánuje vytvoření e-shopu pro Panurus (a další pobočkou vydané tiskoviny) či snížení části nákladu tištěného Panuru vytvořením placené elektronické podoby nových čísel, web by měl sehrát zásadní roli pro aktuální informovanost členů o tématech výborem řešených, rozšíření by měl dostát i současný důležitý pobočkový projekt VOL (Významné ornitologické lokality). Zde je třeba připomenout, že financování webu nad rámec nutných výdajů k jeho provozu (webhosting a doména) nebylo výborem řešeno. Nicméně rozhodnutí výboru k otázce faunistiky lze vyložit jako nutnost proběhnutí schvalovacího procesu výborem ke každé finanční otázce inovací webu zvlášť.

Graf 1: Návštěvnost pobočkových stránek 2008 – 2014. Zřejmá je vysoká a stále stoupající návštěvnost v letech 2009 – 2013. Taktéž je patrný výrazný pokles návštěvnosti po ukončení provozu regionální faunistiky v červnu 2013. Tento krok zapříčinil pokles návštěvnosti webu o cca 40% a je patrný dodnes.

To, jaké budeme mít pobočkové stránky, záleží na míře invence a zejm. časových možnostech, které mají jednotliví redaktori a ale i přispěvatelé k dispozici. Rád bych taktéž upozornil na populární charakter webových stránek a apeloval na autory, aby zvážili, zda forma jejich publikace je vhodnější na webové stránky, nebo bude větším přínosem v podobě odbornější publikace v Panuru. Redakce nechce odmítat jakékoli články, online forma publikace ornitologických prací je však nestálá, stěžejí ji lze využít jako citační zdroj a je jistě na škodu nezachovat vašim poznatkům trvalou podobu a především možnost dalšího využití, kterou stále i dobře internetu poskytuje oficiální tiskovina, mající kód ISSN. Určitým kompromisem může být populárněji laděné avizo na již vyšlé články v Panuru, vč. příp. možnosti zveřejnění více fotografií, popř. videa, než umožňuje Panurus.

Na závěr je třeba znovu zdůraznit, že prakticky veškerá práce na pobočkových webových stránkách je tvořena dobrovolně a zdarma – tím více si vážím této práce nejen u současné redakce webu, ale práce všech redaktorů, kteří jí kdy prošli! Taktéž patří díky všem, kteří alespoň jednou přispěli na pobočkový web svým autorským článkem. Lze bez nadsázky říci, že bez úsilí a kooperace redakce, přispěvatelů (které jen málokdy bývá náležitě oceněno) a výboru, pobočka nemůže mít stránky, které budou důvěryhodným partnerem ve styku s odbornou i laickou veřejností včetně orgánů státní správy.

Lukáš Kadava

Osobnosti pobočkové historie

Pan **Prof. RNDr. MVDr. Vlastimil Vrtiš** se narodil před 115 léty 24.1.1899 v Přibyslavi. Byl dlouholetým členem pobočky a předsedou Přírodovědeckého klubu v Hradci Králové. Působil na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Hradci Králové.

Pan **František Hejl Mračovský** se narodil před 105 léty 23.1.1909 ve Vídni. Byl dlouholetým členem pobočky, významným moravským ornitologem a pracovníkem Ornitologické stanice v Přerově.

Pan **Jaroslav Hladík** se narodil před 95 léty 14.11.1919 v Třebestovicích ve středních Čechách, kde také celý život působil. Byl dlouholetým členem pobočky.

Pan **Ing. Václav Hlaváč** se narodil před 90 léty 20.4.1924 v Kvaseticích. Byl dlouholetým členem pobočky a významným ornitologem Havlíčkobrodská, kde se věnoval také výchově mládeže.

Pan **Jaroslav Klápště** se narodil před 75 léty 6.12.1939. Po roce 1968 odešel do Austrálie. Byl vynikajícím znalcem světového ptactva a velmi aktivním kroužkovatelem. Po návratu do vlasti působil na Železnobrodsku a byl řadu let členem pobočky.

Pan **Rudolf Nevečeřal** se narodil před 70 léty 24.3.1944 v Chrudimi. Byl dlouholetým členem pobočky, nadšeným ochranářem a fotografem ptáků na Chrudimsku.

Tomáš Diviš

Spolupráce naší pobočky a Východočeského muzea v Pardubicích

Naše pobočka užívá laskavého pohostinství Východočeského muzea v Pardubicích od roku 1996. Muzeum vytvořilo pro naši činnost opravdu velmi výhodné podmínky, za které od nás očekává výhradně jen nefinanční plnění více méně přirozeně vyplývající z našich běžných spolkových a terénních aktivit. Z platné dohody o naší vzájemné spolupráci vyjímám:

Východočeské muzeum v Pardubicích (dále jen VČM) poskytne Východočeské pobočce České společnosti ornitologické (dále jen VČP ČSO):

- bezplatný pronájem prostor ke schůzím a přednáškám, k uložení knihovny (event. inventáře)*
- projekční techniku na akcích VČP ČSO konaných v prostorách VČM*
- možnost použít kopírky*
- možnost užívat poštovní adresy VČM*

VČP ČSO bude:

- uvádět vždy celé jméno Východočeská pobočka České společnosti ornitologické při Východočeském muzeu v Pardubicích (zkráceně Východočeská pobočka ČSO při VČM v Pardubicích)*
 - dle svých možností spolupracovat na přírodovědných výstavách ve VČM realizovány*
 - dle svých možností se podílet na akvizici zoologických sbírek VČM (kadávery opuštěná hnízda a vejce)*
- Oba subjekty se budou navzájem propagovat a spolupráci deklarovat i veřejně*

zejména v tiskovinách a na svých webových stránkách nebo rozšiřováním propagačních tiskovin druhého subjektu při vlastních akcích.

Naplnění dohody ze strany pobočky je z části úkolem jejího výboru, ale její hlavní bod, tedy náš podíl na akvizici zoologických sbírek, je věcí všech našich členů.

Při naší práci v terénu někdy objevíme hnízdo s opuštěnou násadou nebo neoplozená, zachlazená, či opuštěná vejce. Na komunikacích všech stupňů při srážce s vozidly nebo nárazem do průhledných překážek, drátů apod. hyne obrovské množství obratlovců mnoha druhů. To je samozřejmě velká škoda a chyba, ale děje se to a dít bude. My naštěstí umíme takovéto nálezy dobře určit a posoudit jejich stav pro eventuální potřeby muzejních sbírek a expozic, kde budou alespoň smysluplně využity.

Všechny členy naší pobočky proto prosím, aby ve větší míře než doposud pomohli naplňovat závazek naší pobočky k VČM. Vedoucí Přírodovědného oddělení VČM a člen naší pobočky RNDr. Vladimír Lemberk nás vyzývá i ke sběru běžných druhů ptáků, jako jsou například vrabci, ale samozřejmě má zájem i o větší a vzácnější druhy ptáků, ale i ostatní obratlovce. Pokud si ovšem vhodností svého nálezu pro zoologické sbírky VČM nebudete jisti, kontaktujte RNDr. V. Lemberka na telefonu 605965152 nebo e-mailu lemberk@vcm.cz.

Vhodný nález je samozřejmě nejlépe dopravit do VČM ihned, ale to je možné málokdy. Vejce doporučuji uložit v tmavé chladné místnosti nebo ve spodní přihrádce chladničky, ale o něco náročnější je příprava mrtvého obratlovce. Nejprve jej nechte zcela vychladnout a pak jej zabalte do několika vrstev novin a tento balík uložte do několika igelitových sáčků tak, abyste vy, ale hlavně manželka, nabyli jistoty jeho hygienické nezávadnosti. Takto upravený nález uložte do chladničky jen na kratší dobu, vhodnější ale je zamrazit jej v mrazáku nebo mrazícím boxu chladničky a vzít ho sebou na nejbližší členskou schůzi do VČM nebo zamražený a v krabici ještě obalený bublinkovou fólií nebo zasypaný drceným polystyrenem odeslat do VČM poštou. Každý nález však vybavte nálezovými daty, tedy svým jménem a příjmením, adresou bydliště a případně i dalšími kontakty, co nejpřesněji určeným místem, datem a případně hodinou nálezu a jeho okolnostmi (opuštěné hnízdo, hluchá vejce, zabít při střetu s vozidlem apod.).

V naší domácí chladničce nebo mrazáku se za minulá léta vystřídala opravdu slušná zvířecí společnost, počínaje výrem, mladou liškou, kání lesní, kalousem, sovou pálenou, kunou lesní, tchořem tmavým, norkem americkým nebo hranostajem a konče různou drobtinou a množstvím opuštěných snůšek nebo neoplozených vajec dravců a sov. Jen jezevec se nám nikam nevešel a tak si pro něho musel Vladimír Lemberk přijet neprodleně osobně.

Tomáš Diviš

ZPRAVODAJ – interní periodikum *Východočeské pobočky České společnosti ornitologické při Východočeském muzeu v Pardubicích* (kontakt: Zámek č. 2, 530 02 Pardubice, internet: www.vcpcso.cz, e-mail: vcpcso@centrum.cz, účet: KB a.s., 19-8214740297/0100). Redaktor: Libor Praus, ilustrace: lelek lesní – *Caprimulgus europaeus* © Kateřina Ševčíková; sýkořice vousatá – *Panurus biarmicus* © Jana Kufová. Příspěvky zasílejte na e-mail libor.praus@gmail.com

